

9. Deveta laboratorijska vježba

9.1. Tema vježbe

Svrha laboratorijske vježbe je zamjena datoteka s relacijskom bazom podataka koja će sadržavati podatke koje aplikacija koristi.

9.2. Zadatak za pripremu

Proširiti rješenje osme laboratorijske vježbe na način kako je opisano u sljedećim koracima:

1. Kopirati projekt iz osme laboratorijske vježbe te ga preimenovati da sadrži broj „9“ umjesto broja „8“.
2. Sa stranica <http://www.h2database.com/html/download.html> preuzeti H2 bazu podataka verzije 2.1.214., raspakirati je i pokrenuti kako je prikazano na predavanjima.
3. Korištenjem web konzole za administraciju baze podataka kako je prikazano na predavanjima kreirati shemu baze prema sljedećoj SQL skripti:

```
CREATE TABLE STUDENT(  
id LONG NOT NULL GENERATED ALWAYS AS IDENTITY,  
ime VARCHAR(30) NOT NULL,  
prezime VARCHAR(30) NOT NULL,  
jmbag VARCHAR(15) NOT NULL,  
datum_rođenja DATE NOT NULL,  
PRIMARY KEY(id)  
);  
  
CREATE TABLE PROFESOR(  
id LONG NOT NULL GENERATED ALWAYS AS IDENTITY,  
ime VARCHAR(30) NOT NULL,  
prezime VARCHAR(30) NOT NULL,  
sifra VARCHAR(10) NOT NULL,  
titula VARCHAR(50) NOT NULL,  
PRIMARY KEY(id)  
);  
  
CREATE TABLE PREDMET(  
id LONG NOT NULL GENERATED ALWAYS AS IDENTITY,  
sifra VARCHAR(10) NOT NULL,  
naziv VARCHAR(50) NOT NULL,  
broj_ects_bodova SMALLINT NOT NULL,  
profesor_id SMALLINT NOT NULL,  
PRIMARY KEY(id),  
FOREIGN KEY(profesor_id) REFERENCES PROFESOR(id)  
);  
  
CREATE TABLE PREDMET_STUDENT(  
predmet_id LONG NOT NULL,  
student_id LONG NOT NULL,  
PRIMARY KEY(predmet_id, student_id),  
FOREIGN KEY(predmet_id) REFERENCES PREDMET(id),  
FOREIGN KEY(student_id) REFERENCES STUDENT(id)  
);
```

```
CREATE TABLE ISPIT(  
id LONG NOT NULL GENERATED ALWAYS AS IDENTITY,  
predmet_id LONG NOT NULL,  
student_id LONG NOT NULL,  
ocjena SMALLINT NOT NULL,  
datum_i_vrijeme TIMESTAMP NOT NULL,  
PRIMARY KEY(id),  
FOREIGN KEY(predmet_id) REFERENCES PREDMET(id),  
FOREIGN KEY(student_id) REFERENCES STUDENT(id)  
);  
  
CREATE TABLE OBRAZOVNA_USTANOVA(  
id LONG NOT NULL GENERATED ALWAYS AS IDENTITY,  
naziv VARCHAR(50) NOT NULL,  
PRIMARY KEY(id)  
);  
  
CREATE TABLE OBRAZOVNA_USTANOVA_ISPIT(  
obrazovna_ustanova_id LONG NOT NULL,  
ispit_id LONG NOT NULL,  
PRIMARY KEY(obrazovna_ustanova_id, ispit_id),  
FOREIGN KEY(obrazovna_ustanova_id) REFERENCES OBRAZOVNA_USTANOVA(id),  
FOREIGN KEY(ispit_id) REFERENCES ISPIT(id)  
);  
  
CREATE TABLE OBRAZOVNA_USTANOVA_PROFESOR(  
obrazovna_ustanova_id LONG NOT NULL,  
profesor_id LONG NOT NULL,  
PRIMARY KEY(obrazovna_ustanova_id, profesor_id),  
FOREIGN KEY(obrazovna_ustanova_id) REFERENCES OBRAZOVNA_USTANOVA(id),  
FOREIGN KEY(profesor_id) REFERENCES PROFESOR(id)  
);  
  
CREATE TABLE OBRAZOVNA_USTANOVA_PREDMET(  
obrazovna_ustanova_id LONG NOT NULL,  
predmet_id LONG NOT NULL,  
PRIMARY KEY(obrazovna_ustanova_id, predmet_id),  
FOREIGN KEY(obrazovna_ustanova_id) REFERENCES OBRAZOVNA_USTANOVA(id),  
FOREIGN KEY(predmet_id) REFERENCES PREDMET(id)  
);  
  
CREATE TABLE OBRAZOVNA_USTANOVA_STUDENT(  
obrazovna_ustanova_id LONG NOT NULL,  
student_id LONG NOT NULL,  
PRIMARY KEY(obrazovna_ustanova_id, student_id),  
FOREIGN KEY(obrazovna_ustanova_id) REFERENCES OBRAZOVNA_USTANOVA(id),  
FOREIGN KEY(student_id) REFERENCES STUDENT(id)  
);  
  
INSERT INTO PROFESOR(ime, prezime, sifra, titula) VALUES ('Ivan', 'Kovačević',  
'P98765', 'Predavač');  
INSERT INTO PROFESOR(ime, prezime, sifra, titula) VALUES ('Marija', 'Horvat',  
'P2342', 'Viši predavač');  
INSERT INTO PROFESOR(ime, prezime, sifra, titula) VALUES ('Marko', 'Župan',  
'P72367', 'Profesor visoke škole');
```

```
INSERT INTO STUDENT(ime, prezime, jmbag, datum_rodjenja) VALUES ('Alen',  
'Badalić', '024602348923', '1999-12-01');  
INSERT INTO STUDENT(ime, prezime, jmbag, datum_rodjenja) VALUES ('Branko',  
'Dalenović', '0036387651', '2000-06-11');  
INSERT INTO STUDENT(ime, prezime, jmbag, datum_rodjenja) VALUES ('Josipa',  
'Marić', '1108293842', '1999-02-28');  
INSERT INTO STUDENT(ime, prezime, jmbag, datum_rodjenja) VALUES ('Ivana', 'Nikić',  
'298347293', '2001-01-12');  
  
INSERT INTO PREDMET(sifra, naziv, broj_ects_bodova, profesor_id) VALUES ('PR9283',  
'Programiranje u jeziku Java', 6, 1);  
INSERT INTO PREDMET(sifra, naziv, broj_ects_bodova, profesor_id) VALUES ('PR2138',  
'Web aplikacije u Javi', 7, 2);  
INSERT INTO PREDMET(sifra, naziv, broj_ects_bodova, profesor_id) VALUES  
('PR98234', 'Nekonvencionalni računalni postupci', 6, 3);  
  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (1, 1);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (1, 2);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (1, 3);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (2, 1);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (2, 3);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (3, 2);  
INSERT INTO PREDMET_STUDENT(predmet_id, student_id) VALUES (3, 3);  
  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (1, 1,  
5, parsedatetime('28-11-2018 17:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (1, 2,  
4, parsedatetime('02-02-2018 18:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (1, 3,  
3, parsedatetime('06-07-2018 15:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (2, 1,  
4, parsedatetime('01-09-2018 18:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (2, 3,  
5, parsedatetime('11-09-2018 16:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (3, 2,  
4, parsedatetime('15-09-2018 17:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
INSERT INTO ISPIT(predmet_id, student_id, ocjena, datum_i_vrijeme) VALUES (3, 3,  
5, parsedatetime('22-09-2018 18:00', 'dd-MM-yyyy hh:mm'));  
  
INSERT INTO OBRAZOVNA_USTANOVA(naziv) VALUES ('Fakultet računarstva');  
INSERT INTO OBRAZOVNA_USTANOVA(naziv) VALUES ('Tehničko veleučilište');
```

4. U „pom.xml“ dodati sljedeći „dependency“ koji će omogućiti korištenje H2 baze podataka i pripadajućih „drivera“ u Java implementaciji aplikacije:

```
<dependency>  
  <groupId>com.h2database</groupId>  
  <artifactId>h2</artifactId>  
  <version>2.1.214</version>  
</dependency>
```

5. Kreirati novi paket pod nazivom „hr.java.vjezbe.baza“ i u njemu novu klasu pod nazivom „BazaPodataka“. U toj klasi potrebno je implementirati statičke metode koje će podržavati operacije s bazom podataka kao što su, na primjer, dohvaćanje podataka o profesorima prema zadanim parametrima, dodavanje novih zapisa o

profesorima itd. Osim toga je potrebno napisati privatnu statičku metodu „spajanjeNaBazu“ kako je objašnjeno na predavanjima uz korištenje „properties“ datoteke koja sadrži podatke o URL-u, korisničkom imenu te lozinki za pristup bazi podataka. Ta metoda mora vraćati objekt klase „Connection“. Te metode moraju u potpunosti zamijeniti korištenje podataka iz datoteka iz prošle laboratorijske vježbe. Osim toga je potrebno unutar paketa „hr.java.vjezbe.iznimke“ potrebno kreirati novu označenu iznimku „BazaPodatakException“ koja će se bacati iz klase „BazaPodataka“, a hvatati u „Controller“ klasama i ispisivati dijalog koji opisuje koja pogreška se dogodila. Primjer metode za pretragu podataka o profesorima i spremanje podataka o profesorima prikazan je u nastavku:

```
public static List<Profesor> dohvatiProfesorePremaKriterijima(Profesor profesor) throws
BazaPodatakaException {

    List<Profesor> listaProfesora = new ArrayList<>();

    try (Connection veza = spajanjeNaBazu()) {
        StringBuilder sqlUpit = new StringBuilder(
            "SELECT * FROM PROFESOR WHERE 1 = 1");

        if (Optional.ofNullable(profesor).isEmpty() == false) {

            if (Optional.ofNullable(profesor).map(
                Profesor::getId).isPresent()) {
                sqlUpit.append(" AND ID = " + profesor.getId());
            }

            if (Optional.ofNullable(profesor.getSifra()).map(
                String::isBlank).orElse(true) == false) {
                sqlUpit.append(" AND SIFRA LIKE '%" +
                    profesor.getSifra() + "%'");
            }

            if (Optional.ofNullable(profesor.getIme()).map(
                String::isBlank).orElse(true) == false) {
                sqlUpit.append(" AND IME LIKE '%" +
                    profesor.getIme() + "%'");
            }

            if (Optional.ofNullable(profesor.getPrezime()).map(
                String::isBlank).orElse(true) == false) {
                sqlUpit.append(" AND PREZIME LIKE '%" +
                    profesor.getPrezime() + "%'");
            }

            if (Optional.ofNullable(profesor.getTitula()).map(
```

```
                String::isBlank).orElse(true) == false) {
                    sqlUpit.append(" AND TITULA LIKE '%" +
                        profesor.getTitula() + "%'");
                }
            }

            Statement upit = veza.createStatement();

            ResultSet resultSet = upit.executeQuery(sqlUpit.toString());

            while (resultSet.next()) {
                Long id = resultSet.getLong("id");
                String sifra = resultSet.getString("sifra");
                String ime = resultSet.getString("ime");
                String prezime = resultSet.getString("prezime");
                String titula = resultSet.getString("titula");
                Profesor noviProfesor = new Profesor(id, sifra, ime, prezime,
                                                    titula);

                listaProfesora.add(noviProfesor);
            }
        } catch (SQLException | IOException ex) {
            String poruka = "Došlo je do pogreške u radu s bazom podataka";
            logger.error(poruka, ex);
            throw new BazaPodatakaException(poruka, ex);
        }

        return listaProfesora;
    }

    public static void spremiNovogProfesora(Profesor profesor) throws
                                                BazaPodatakaException {
        try (Connection veza = spajanjeNaBazu()) {
            PreparedStatement preparedStatement = veza
                .prepareStatement(
                    "INSERT INTO PROFESOR(ime, prezime, sifra, titula) VALUES (?, ?, ?, ?)");
            preparedStatement.setString(1, profesor.getIme());
            preparedStatement.setString(2, profesor.getPrezime());
            preparedStatement.setString(3, profesor.getSifra());
            preparedStatement.setString(4, profesor.getTitula());
            preparedStatement.executeUpdate();
        } catch (SQLException | IOException ex) {
            String poruka = "Došlo je do pogreške u radu s bazom podataka";
            logger.error(poruka, ex);
            throw new BazaPodatakaException(poruka, ex);
        }
    }
}
```

U slučajevima kad se iz baze podataka dohvaća samo identifikator entiteta, a potrebno je koristiti odgovarajući objekt koji pripada tom identifikatoru, u tom slučaju je potrebno koristiti novi upit kojim će se dohvatiti cijeli objekt koji odgovara tom identifikatoru.

12. Aplikacija treba podržavati funkcionalnosti opisane u ovom Youtube video:

<https://www.youtube.com/watch?v=Wy1bjD7gNM>.

NAPOMENE:

- 1) Osim implementacija vježbe prema uputama, dozvoljeno je uvoditi i promjene ako su opravdane i ne narušavaju koncepte objektno-orijentiranog programiranja.
- 2) U svrhu korištenja komponente „DateTimePicker“ potrebno je dodati sljedeći „dependency“ u „pom.xml“ datoteku:

```
<dependency>
    <groupId>no.tornado</groupId>
    <artifactId>tornadofx-controls</artifactId>
    <version>1.0.6</version>
</dependency>
```

- 3) Izdvajanje „MenuBar“ komponente moguće je implementirati na način da se sam izbornik izdvoji u zasebnu „fxml“ komponentu kao u nastavku, a ta datoteka se može dodavati u druge „fxml“ datoteke korištenjem oznake „fx:include“ kao što je također prikazano u nastavku:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>

<?import javafx.scene.control.Menu?>
<?import javafx.scene.control.MenuBar?>
<?import javafx.scene.control.MenuItem?>

<MenuBar xmlns="http://javafx.com/javafx/10.0.1"
          xmlns:fx="http://javafx.com/fxml/1"
          fx:controller="hr.java.vjezbe.javafx.PocetnaController">
    <menus>
        <Menu mnemonicParsing="false" text="Profesor">
            <items>
                <MenuItem mnemonicParsing="false"
                    onAction="#prikaziPretraguProfesora" text="Pretraga" />
                <MenuItem mnemonicParsing="false"
                    onAction="#prikaziDodavanjeProfesora" text="Unos" />
            </items>
        </Menu>
        <Menu mnemonicParsing="false" text="Student">
            <items>
                <MenuItem mnemonicParsing="false"
                    onAction="#prikaziPretraguStudenata" text="Pretraga" />
                <MenuItem mnemonicParsing="false"
                    onAction="#prikaziDodavanjeStudenta" text="Unos" />
            </items>
        </Menu>
        <Menu mnemonicParsing="false" text="Predmet">
            <items>
                <MenuItem mnemonicParsing="false"
                    onAction="#prikaziPretraguPredmeta" text="Pretraga" />
            </items>
        </Menu>
    </menus>
</MenuBar>
```

```
        <MenuItem mnemonicParsing="false"  
            onAction="#prikaziDodavanjePredmeta" text="Unos" />  
    </items>  
</Menu>  
<Menu mnemonicParsing="false" text="Ispit">  
    <items>  
        <MenuItem mnemonicParsing="false"  
            onAction="#prikaziPretraguIspita" text="Pretraga" />  
        <MenuItem mnemonicParsing="false"  
            onAction="#prikaziDodavanjeIspita" text="Unos" />  
    </items>  
</Menu>  
</menus>  
</MenuBar>
```

```
<BorderPane prefHeight="551.0" prefWidth="320.0"  
xmlns="http://javafx.com/javafx/10.0.1" xmlns:fx="http://javafx.com/fxml/1"  
fx:controller="hr.java.vjezbe.javafx.NoviIspitController">  
    <top>  
        <fx:include source="menuBar.fxml" />  
    </top>  
    <center>...
```

- 4) Pretvorba iz „**LocalDate**“ tipa u „**Date**“ koji se zapisuje u bazu podataka (kod objekta klase „**Student**“) i obrnuto moguće je obaviti na sljedeći način:

```
if (Optional.ofNullable(student.getDatumRodjenja()).isPresent()) {  
    sqlUpit.append(" AND DATUM_RODJENJA = '"  
        + student.getDatumRodjenja().format(  
            DateTimeFormatter.ISO_DATE) + "'");  
}
```

```
LocalDate datumRodjenja =  
resultSet.getTimestamp("datum_rodjenja").toInstant().atZone(  
ZoneId.systemDefault()).toLocalDate();
```

```
preparedStatement.setDate(4,  
    Date.valueOf(student.getDatumRodjenja()));
```

- 5) Na sličan način, ako je potrebno pretvarati tip „**LocalDateTime**“ u „**Timestamp**“, to je moguće napraviti na sljedeći način:

```
if (Optional.ofNullable(ispit.getDatumIVrijeme()).isPresent()) {  
    DateTimeFormatter formatter =  
        DateTimeFormatter.ofPattern("yyyy-MM-dd'T'HH:mm:ss.SS");  
    sqlUpit.append(" AND datum_i_vrijeme = '" +  
        ispit.getDatumIVrijeme().format(formatter) + "'");  
}
```

```
LocalDateTime datumIVrijemeIspita =  
    resultSet.getTimestamp("datum_i_vrijeme").toLocalDateTime();
```

```
preparedStatement.setTimestamp(4,  
    Timestamp.valueOf(ispit.getDatumIVrijeme()));
```

- 6) Dodavanje „DatePicker“ komponente u FXML datoteke moguće je obaviti dodavanjem sljedeće „import“ naredbe (označene crvenom bojom):

```
<?import javafx.scene.control.ComboBox?>  
<?import tornadofx.control.DatePicker?>  
<?import javafx.scene.control.Label?>
```

Sama komponenta se nakon toga može koristiti na sljedeći način:

```
<DatePicker fx:id="datumIVrijemeDatePicker" GridPane.columnIndex="2"  
    GridPane.columnSpan="2" GridPane.rowIndex="7">  
    <GridPane.margin>  
        <Insets bottom="5.0" left="5.0" right="5.0" top="5.0" />  
    </GridPane.margin>  
</DatePicker>
```